

HERINNERINGEN AAN MIJN HOUTHEMSE JEUGD (12) VAN BOER NAAR KASTEELHOUDER

Jos Bielders

Toen ik onlangs een wandeling maakte in de omgeving van Bemelen, zag ik hoe een boer met een grote machine aardappelen aan het rooien was. Hij deed in z'n eentje wat in mijn kinderjaren een karwei was waar veel menskracht aan te pas kwam.

De boeren uit Houthem pachtten in die tijd zowel de boerderij als de landbouwgrond waarop ze verbouwden, van baron Selys de Fanson die het kasteel bewoonde. Hoewel een bescheiden mens, die zich weinig liet zien in de Houthemse gemeenschap, trok hij achter de schermen aan behoorlijk wat touwtjes. Zo ook een deel van de opbrengst van de gronden die hij verpachtte. Ook die van de aardappelen dus.

Aangezien de grote boeren, die vlak naast het kasteel woonden, ook grote percelen hadden en te weinig personeel om de grote klus te klaren van het rapen van de gerooide aardappelen, werd onder de schooljeugd geronseld om in de septembermaand, als de vakantie al voorbij was, daaraan mee te helpen.

'De Flup', hoofd van de school, had genoeg oog voor het dorpsbelang om deze jeugd daarvoor bijzonder verlof te gunnen hetgeen natuurlijk een geweldige stimulans was om mee te doen. Het was een klus voor minstens drie dagen en dus een toegift op het vakantiegevoel.

Zo vertrok op de bewuste dagen een legertje jongens en meiden, gestoken in oude kloffies, richting het aardappelveld waar de boer de opstelling maakte voor het rapen. In groepjes van twee werd een lange rij gevormd langs het voor waar de boer met paard en ploeg de aardappels uit de grond woelde. Tientallen manden werden door de ijverig rapende jongens en meisjes gevuld.

Een knecht reed met paard en kar langs en leegde deze manden zodat het proces ongestoord door kon gaan. Een perfecte logistieke operatie waar menig boer van deze tijd met zijn ingewikkelde machines geen idee meer van heeft. Natuurlijk was er behalve hard werken ook sprake van uitbundige pret. Her en der begonnen de puberhormonen zich al te laten gelden waardoor er naast rapen ook ruimte was voor dollen met de ginnegappende meisjes.

Tussendoor waren er pauzes en werd koffie en brood gebracht door de meiden die op de boerderij het huishouden verzorgden. Stapels boterhammen en melk-kannen koffie werden aangesleept, het leverde een plaatje op waar ik nu geld voor over zou hebben om het vast te kunnen leggen. Een grote en bonte verzameling jonge mensen die met groot plezier de vruchten der aarde plukten in een glooiend landschap opdat iedereen weer de lange winter door zou komen. Dat roept toch poëtische gedachten tevoorschijn !

Nadat tegen vijven het paard, de boer en ook de rapers moe waren geworden, toog de hele meute landwerkers richting boerderij. Daar stonden lange houten tafels op het erf klaar en daarop werd een stevige boerenmaaltijd geserveerd die de hongerige jeugd in korte tijd burgemeester maakte. Na nog wat rondhangen toog de jeugd naar huis om de dag daarna weer uitgeslapen en uitgerust aan de volgende ronde te beginnen.

Na afloop was iedereen tevreden en kregen de rapers allemaal een beloning en een dankjewel van de boer, de spaarpot kreeg weer een wat ronder buikje. Toen ik in latere jaren beide boerderijen zag vervallen tot ruïnes heb ik vaak aan die taferelen teruggedacht. Het deed de pijn van het verval alleen maar erger voelen.

Nu beide boerderijen verbouwd zijn tot hotel en appartementencomplex verkeert er een andere stoet kleurige mensen. Sjieke dames en heren die vaak een belangrijke rol vervullen op het wereldtoneel. De boerderijen zijn gered, ik hoop met dit stukje proza ook een beetje de geschiedenis ervan.